

DET KONGELIGE
ARBEIDS- OG SOSIALDEPARTEMENT

Statsråden

Stortinget - Kontroll- og konstitusjonskomiteen
Postboks 1700 Sentrum
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

19/3608-

6. februar 2020

Praktiseringen av EUs trygdeforordning 883/2004 – sammenlegging av trygdetid i EØS

Jeg viser til høringen i Kontroll- og konstitusjonskomiteen 9. og 10. januar 2020 om redegjørelsen 5. november 2019 fra daværende arbeids- og sosialminister Anniken Hauglie om praktiseringen av EUs trygdeforordning 883/2004 artikkel 21.

Departementet har i forbindelse med EØS-saken orientert Kontroll- og konstitusjonskomiteen om at tolking av EØS-retten også vil måtte vurderes for andre ytelser som Nav forvalter. Jeg viser til tidligere statsråd Hauglies brev til Kontroll- og konstitusjonskomiteen av 19. november 2019, vedlegg til svar på spørsmål 3. Det ble der nevnt at det forelå en trygderettskjennelse av 18. juli 2019 om sammenlegging av medlemsperioder i andre EØS-land for rett til uføretrygd etter en unntaksbestemmelse i folketrygdloven, til vurdering i departementet. Denne kjennelsen får også betydning for arbeidsavklaringspenger og etterlatteytelser som har tilsvarende unntaksbestemmelser.

Etter EØS-avtalen kan man legge sammen opptjeningstid i ulike medlemsland for å fylle tilknytningskravene for rett til uføretrygd, arbeidsavklaringspenger og etterlatteytelser. For å få rett til disse ytelsene er hovedregelen at man må ha vært medlem i folketrygden de siste tre årene. For personer med nær tilknytning til Norge kan det gjøres unntak etter egne regler i folketrygdloven. Det gjelder blant annet for personer som det siste året har vært medlem i folketrygden, og som har oppholdt seg maksimum fem år i utlandet etter fylte 16 år.

Norge har praktisert sammenlegging av opptjeningstid fra alle EØS-land når det gjelder hovedregelen, men ikke når det gjelder unntaksreglene. I praksis betyr det at kun botid i Norge har vært regnet med i unntaksbestemmelsene. I den tidligere trygdeforordningen, som gjaldt inntil 1. juni 2012, hadde Norge et unntak som tillot nettopp dette. Unntaket ble ikke

videreført i den nye forordningen. Hensikten med unntaksbestemmelsene i folketrygden var å gi personer med spesielt nær tilknytning til Norge visse rettigheter selv om de ikke hadde bodd i Norge de siste tre årene. For å unngå en uthuling av formålet med bestemmelsen har departementet derfor lagt til grunn at Norge kunne fortsette praksisen man hadde hatt før 2012 – altså bare bruke sammenlegging i forbindelse med hovedregelen.

På bakgrunn av kjennelsen fra Trygderetten i sommer, og som en del av departementets gjennomgang, har departementet kommet til at EØS-reglene om sammenlegging også skal brukes på unntaksreglene i folketrygdloven. Direktoratet er derfor i eget brev bedt om å gå gjennom saker tilbake til 1. juni 2012, så langt det er praktisk mulig.

Endringen vil ha betydning for relativt få personer. Det er også viktig å understreke at dette kun gjelder personer som har fått avslag på søknader på grunn av kort botid i Norge, eller etter flere år i utlandet.

Ved å legge om praksis vil vi også gi rettigheter til andre EØS-borgere uten særlig tilknytning til Norge. Jeg har derfor igangsatt et arbeid med å vurdere behovet for endringer i unntaksbestemmelsene. Eventuelle endringer i de aktuelle bestemmelsene vil bli sendt på høring på vanlig måte.

Med hilsen

Torbjørn Røe Isaksen